

Espoon hiippakunta

Kirkollinen lainsäädäntö

Sari Anetjärvi
lakimiesasessori

Kirkkolain taustalla

Kristilliset vaikutteet alkoivat levitä Suomeen noin 800-luvulla. Kristinusko jäsenytyneempänä saapui Suomeen v. 1155 Ruotsin kuningas Erik ja piispa Henrikin ensimmäisen ristiretken myötä.

Protestanttinen luterilaisuus saapui Suomeen läntisen kirkon uskonpuhdistuksen myötä 1500-luvulla.

Kirkon merkitys sivistyksen syntymiselle ja leviämiselle on suuri. Kirkko on tuonut Suomeen koulun, lukutaidon, kirjakielen, sairaanhoidon ja sosiaalitoimen. Kunnan ja seurakunnan hallinto (pitäjä) erkanivat toisistaan 1860-luvulla.

Kirkolla on julkisoikeudellinen asema ja siten oikeus kerätä kirkollisveroa.

- viranomaistehtäviä:

- avioliittoon vihkiminen
- hautustoimi
- väestökirjanpitoon liittyvät tehtävät
- kulttuurihistoriallisesti merkittävien rakennusten ja irtaimiston ylläpito

Valtio myöntää kirkolle vuosittain rahoitusta osaan näihin laissa säädettyihin tehtäviin.

Suomen ev.lut. kirkko on kansankirkko. Se on hyvin itsenäinen suhteessa valtioon.

Kirkko-oikeudellinen normativiteetti

- ”Kirkko on olemukseltaan kaksinainen. Toisaalta se on jumalallinen, näkymätön ja ikuinen, ja toisaalta inhimillinen, näkyvä ja historiallinen.” (Prof. Seppo A. Teinonen 1971)
- Kirkon tunnistamissääntö”: Kirkko on uskonyhteisö ja sosiologinen yhteisö, mutta ei pelkästään jompikumpi näistä” Tämä kirkon kahtalaisen luonteen tulee ilmetä myös sitä koskevassa oikeudessa. (Pekka Leino 2002, 2003, 2005, 2012).
- Kirkko-oikeus on yleisesti mielletty varsin pitkälti kirkkohallinto-oikeudeksi. Kirkon varsinaista ydintä ja perustaa (konstituutiota) eivät kuitenkaan muodosta juridiset (hallinnolliset) normilauseet, vaan kirkon teologiset rakenteet, joiden perusta on kirkon teologiassa.
- Luterilaisuudessa on ollut periaatteena, että ”kaikkea oppia kirkossa on tutkittava ja arvioitava Jumalan pyhän sanan mukaan.” (KJ 1:1). Tästä seuraa, ettei kirkon pitäisi hyväksyä itseään velvoittavaksi oikeaksikaan kirkon oikeudeksi normia, joka on sen opin vastainen.

Oikeus ja kohtuus

Olaus Petrin Tuomarinohjeet ovat painettuna Suomen Laki –teokseen tänäkin päivänä.

- Koska tuomarilla on Jumalan käsky tuomita oikein, niin on hänen kaikin voimin pyrkiminen tietämään mikä oikeus on. Sillä niin kuin se ei kelpaa saarnaajaksi, joka ei tiedä, mitä Raamatussa on kirjoitettuna ja mikä sen perustus ja tarkoitus on, samoin se ei kelpaa tuomariksi, joka ei tiedä mitä laissa on ja mikä sen perustus ja tarkoitus on ja miten niitä on käytettävä.
- Kaikki lait pitää olla sellaiset, että ne ovat yhteiseksi hyödyksi, ja sen tähden, kun laki tulee vahingolliseksi, ei se enää ole laki, vaan väärä, ja on hylättävä.
- **Mikä ei ole oikeus ja kohtuus, se ei saata olla lakikaan;** sen kohtuuden tähden, joka laissa on, se hyväksytään.
- Kaikkeaa lakia on älyllä käytettävä, sillä suurin oikeus on suurin väärä, ja oikeudessa pitää olla armo mukana.

Hallinnon olemus

- Hallinto ja taloudenhoito ovat merkittävä osa seurakunnallista johtamista ja kokonaisuutta.
- Hallintoa sääntelevät moninaiset lait ja säännökset, joiden kiemuroissa ja muutoksissa riittää tutkimista ja käytäntöön panemista.
- Kaikkea ei voida hallita eikä tavoitteita saavuteta vain sääntöjä noudattamalla. Säännökset luovat hyvät puitteet hallinnolle ja taloudelle, mutta suuri osa sisällöstä riippuu siitä, mitä kohti pyritään ja mitä varten tätä kaikkea oikein tehdäänkään. Tarvitaan näkemystä ja ymmärrystä sekä päämäärästä että keinoista päästä siihen.

Hallinnon olemus

- Kaikilla asioilla on sisältö.
- Kaikilla asioilla on muoto ja rakenne.
- Hallinnon roolina on pitää huolta jälkimmäisestä.
- OTT Heikki Kullan teoksessa Hallintomenettelyn perusteet on seuraava määritelmä:

”Muoto ja rakenne ovat mielivallan vannoutuneita vihollisia ja vapauden kaksoissisaria!”

- Jos hallinto on kuralla, siitä johtuvat asiat alkavat viedä tilaa tärkeämmältä.
- Hyvien ja toimivien rakenteiden ja hallinnon avulla kyetään hyvään ja toimivaan työhön sekä perustehtävän toteuttamiseen kirkossa ja seurakunnissa.

Kirkkolaki ja kirkkojärjestys

- Perustuslain 76 §:n ja kirkkolain itsensä mukaan kirkkolaissa säädetään kirkon järjestysmuodosta ja hallinnosta.
- Kirkolla on yksinoikeus ehdottaa kirkkolakia kaikesta, mikä koskee ainoastaan kirkon omia asioita, sekä kirkkolain muuttamista ja kumoamista.
- Kirkolliskokous tekee kirkon lakiehdotuksen eduskunnalle.
- Kirkkojärjestyksessä säädetään tarkemmin kirkon hallinnosta ja toiminnasta.
- Kirkolliskokous antaa kirkkojärjestyksen ilman eduskunnan käsittelyä.
- Kirkolliskokous antaa kirkon vaalijärjestyksen, jossa määrätään tarkemmin seurakuntavaaleista, kirkkoherran välittömistä vaaleista sekä kirkolliskokousedustajien ja hiippakuntavaltuuston jäsenten, piispan ja tuomiokapitulin pappisasessorin vaaleista.

Kirkko ja laki

- Kirkolliskokouksella on myös oikeus tehdä esityksiä kirkkoa koskevasta muusta lainsäädännöstä.
- Kun säädetään asioista, jotka koskevat kirkon suhdetta valtioon tai toisiin uskonnollisiin yhdyskuntiin, kirkolle on varattava tilaisuus antaa lausunto.
- Kirkolla on oikeus tehdä valtion viranomaisille esityksiä tai antaa lausuntoja kirkon opin ja tehtävän kannalta tärkeistä yhteiskunnallisista kysymyksistä.

Lakeja, joista kirkolla on oikeus tehdä esityksiä

Ns. kirkolliset lait:

- Laki evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista 968/1974/968
- Laki evankelis-luterilaisen kirkon työehtosopimuksista 829/2005/829
- Laki evankelis-luterilaisten seurakuntien jäsenten velvollisuudesta suorittaa veroa seurakunnalle 1013/2012

Muita kirkossa sovellettavia lakeja

- Hallintolaki 434/2003
- Hallintolainkäyttölaki 586/1996 (valituksen ja riita-asian käsittely)
- Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 13/2003
- Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 706/1999
- Laki julkisista hankinnoista 348/2007
- Hautaustoimilaki 457/2003
- Henkilötietolaki 523/1999 (eduskunnassa on käsittelyssä tietosuojalaki, jonka voimaan tullessa henkilötietolaki kumotaan)
- Uskonnonvapauslaki 453/2003
- Tasa-arvolaki 609/1986 (ei sovelleta uskonnonharjoittamiseen)
- Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014
- Laki yksityisyyden suojasta työelämässä 759/2004
- Lastensuojelulaki 417/2007
- Erinäiset verolait

Kirkon tunnustus ja tehtävä laissa

Kirkkolaki alkaa kirkon tunnustuksen ja tehtävän määrittelyllä:

- Suomen evankelis-luterilainen kirkko tunnustaa sitä Raamattuun perustuvaa kristillistä uskoa, joka on lausuttu kolmessa vanhan kirkon uskontunnustuksessa sekä luterilaisissa tunnustuskirjoissa. Kirkon tunnustus ilmaistaan lähemmin kirkkojärjestyksessä.
- Tunnustuksensa mukaisesti kirkko julistaa Jumalan sanaa ja jakaa sakramentteja sekä toimii muutenkin kristillisen sanoman levittämiseksi ja lähimmäisenrakkauden toteuttamiseksi.

Kirkon jäsenyys

- Kirkkolaki, kirkkojärjestys ja uskonnonvapauslaki sääntelevät kirkon jäseneksi liittymisestä ja kirkosta eroamisesta.
- Kirkkoon liittymisen edellytykset ovat seuraavat:
 - ei kastettu alle 15-vuotias: kaste
 - ei kastettu 15 vuotta täyttänyt: piispainkokouksen hyväksymän rippikoulusuunnitelman mukainen opetus ja kaste (voidaan liittää kirkkoon rippikoulun alkuvaiheessa, kun on saanut opetusta vähintään viisi tuntia)
 - ev.lut. kirkossa tai muualla oikein kastettu 15 vuotta täyttänyt: henkilökohtaisen rippikoulun opintosuunnitelman mukainen opetus ja kirkon uskon tunnustaminen
 - ev.lut. kirkossa rippikoulun käynyt 15 vuotta täyttänyt: tunnustaa kirkon uskon
- 15 vuotta täyttänyt, joka otetaan kirkon jäseneksi, katsotaan rippikoulun käyneeksi ja konfirmoiduksi.
- Kirkon jäseneksi voi liittyä Suomen kansalainen ja ulkomaalainen, jolla on kotikunta Suomessa tai joka on osallistunut seurakunnan toimintaan kolmen kuukauden ajan.

Kirkon jäsenyys

- Kirkon jäseneksi liittyvä ei voi samanaikaisesti olla muun uskonnollisen yhdyskunnan jäsen, paitsi sopimusosapuolen jäsenyyden vastavuoroisista edellytyksistä (ns. Porvoon sopimus).
- Suomen, Ruotsin, Norjan, Tanskan, Islannin, Viron ja Liettuan evankelis-luterilaiset kirkot sekä Englannin, Walesin, Skotlannin, Irlannin, Espanjan ja Portugalin anglikaaniset kirkot
- Tunnustaa mm. keskinäisen jäsenyyden:
 - ❖ ”Me sitoudumme pitämään kaikkien kirkkojemme kastettuja jäseniä myös oman kirkkomme jäseninä.”
 - ❖ Jäsenen oikeudet ja velvollisuudet tulevat ilmoituksen perusteella.
- Kirkon jäsenyys lakkaa, kun:
 - 1) jäsen eroaa kirkosta;
 - 2) jäsen liittyy muun uskonnollisen yhdyskunnan jäseneksi;
 - 3) jäsenellä ei ole enää kotikuntaa tai väestökirjanpitokuntaa Suomessa;
 - 4) kotikuntaa vailla oleva ulkomaalainen jäsen ei enää asu Suomessa.

Kirkon jäsenyys ja uskonnonvapauslaki

- Jokaisella on oikeus päättää uskonnollisesta asemastaan liittymällä sellaiseen uskonnolliseen yhdyskuntaan, joka hyväksyy hänet jäsenekseen, tai eroamalla siitä.
- Lapsen uskonnollisesta asemasta päättävät hänen huoltajansa yhdessä. Jos tuomioistuin on lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 9:3 §:n nojalla päättänyt tehtävien jaosta lapsen huoltajien kesken toisin, noudatetaan kuitenkin tuomioistuimen päätöstä.
- Jotta alle kaksitoistavuotias lapsi voidaan liittää kirkkoon, jommankumman vanhemmista on kuuluttava siihen.
- 15-17-vuotias voi huoltajien kirjallisella suostumuksella itse liittyä uskonnolliseen yhdyskuntaan tai erota siitä. 12-14-vuotias voidaan liittää uskonnolliseen yhdyskuntaan tai ilmoittaa eronneeksi siitä vain omalla kirjallisella suostumuksellaan.

Kaste

- Pyhän kasteen toimittaa pappi.
- Oikein kastettua ei kasteta uudelleen. Neljä kriteeriä:
 1. kastettu kristillisessä yhteisössä
 2. kastanut kastettu henkilö
 3. kastettu vedellä
 4. kastettu Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen
- Jos pelätään lapsen kuolevan eikä pappia ole heti saatavissa toimittamaan kaste, on jonkun kirkon jäsenen kastettava lapsi vedellä kolmiyhteisen Jumalan nimeen. Hätkasteesta on viipymättä ilmoitettava asianomaiseen kirkkoherranvirastoon. Hätkaste vahvistetaan kirkkokäsikirjassa määrättyllä tavalla.
- Kirkon jäsenten tulee saattaa lapsensa kastettavaksi ilman tarpeetonta viivytystä. Jos lapsen kastaminen viivästy, kirkkoherran asiana on muistuttaa siitä lapsen vanhempia tai huoltajia.
- Kaste toimitetaan kirkossa, kappelissa, kotona tai muualla sen mukaan kuin pappi ja asianosaiset siitä sopivat. Vähintään kahden kummin tai muun todistajan tulee olla läsnä kastetoimituksessa.

Kummit

- Kastettavalla tulee olla ainakin kaksi kummia, jotka ovat konfirmoituja evankelis-luterilaista uskoa tunnustavan kirkon jäseniä. Näiden lisäksi voi kummina olla myös muuhun evankelis-luterilaisen kirkon toimittaman kasteen hyväksyvään kristilliseen kirkkoon tai uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluva henkilö.
- Erityisestä syystä kaste voidaan toimittaa, vaikka kastettavalla on vain yksi kummi, joka on konfirmoitu evankelis-luterilaista uskoa tunnustavan kirkon jäsen. Päätöksen kasteen toimittamisesta tekee sen seurakunnan kirkkoherra, jonka jäseneksi kastettava liittyy.
- Lapselle voidaan erityisestä syystä kasteen jälkeen lisätä enintään kaksi kummia. Päätöksen kummin lisäämisestä voi tehdä lapsen huoltajien esityksestä lapsen seurakunnan kirkkoherra. Kummin lisääminen merkitään kirkonkirjoihin siinä seurakunnassa, jossa lapsi on kastettu tai liitetty kirkon jäseneksi.

Avioliittoon vihkiminen

Avioliittolaissa säädetään:

- Avioliitto solmitaan vihkimisellä.
- Ennen vihkimistä on selvitettävä, ettei avioliitolle ole esteitä. Vihkijän on ennen vihkimisen toimittamista varmistauduttava siitä, että avioliiton esteiden tutkinta on toimitettu. Todistus ei saa olla yli neljä kuukautta vanha.
- Vihkiminen toimitetaan sukulaisten tai muiden todistajien läsnä ollessa joko kirkollisena vihkimisenä tai siviilivihkimisenä.
- Vihkimistä ei saa toimittaa, jos vihkijä tietää seikan, joka estää avioliiton, tai jos vihkijä toteaa, että kihlakumppani ei häiriintyneen mielentilansa takia ilmeisesti kykene ymmärtämään avioliiton merkitystä.

Avioliittoon vihkiminen

Kirkkojärjestyksessä säädetään:

- Kihlakumppanit vihittään kirkollisesti avioliittoon kirkkokäsikirjassa määrättyllä tavalla. Vihkimisen toimittaa pappi.
- Kirkollisesti vihittävien tulee olla rippikoulun käyneitä Suomen ev.lut. kirkon jäseniä. Jos toinen kihlakumppani ei ole kirkon jäsen, heidät voidaan vihkiä kirkollisesti, jos kirkkoon kuulumaton on muun kristillisen kirkon tai uskontokunnan jäsen.
- Sunnuntaina päiväjumalanpalveluksessa rukoillaan niiden puolesta, joiden avioliittoaikomus tai solmittu avioliitto kuulutetaan seurakunnalle.
- Vihkiminen toimitetaan kirkossa, kappelissa tai muualla, sen mukaan kuin vihittävät siitä sopivat papin kanssa.

Hautaus

- Hautaan siunaamisen toimittaa pappi kirkossa tai siunauskappelissa, kappelissa, haudalla taikka vainajan kotona sen mukaan kuin asianomaiset siitä papin kanssa sopivat.
- Poikkeustapauksessa kirkon jäsenen hautaan siunaamisen voi toimittaa muunkin kristillisen kirkon tai siihen rinnastettavan yhteisön pappi, mikäli se perustuu vainajan selvästi ilmaisemaan tahtoon ja siitä sovitaan seurakunnan kirkkoherran kanssa.
- Kirkkoon kuulumaton voidaan siunata hautaan, jos vainajan läheiset sitä pyytävät. Siunausta ei kuitenkaan toimiteta, jos vainaja on selvästi ilmaissut tahtovansa toisin tai jos pappi sielunhoidollisessa keskustelussa tai muulla tavoin saamansa käsityksen nojalla katsoo, ettei kirkolliseen hautaan siunaamiseen ole riittäviä perusteita.
- On myös tapauksia, joissa omaiset eivät halua kirkkoon kuulunutta siunattavan hautaan. Periaatteessa kirkon jäsenyys on jo tahdonilmaisuu, mutta toisaalta lähimmillä omaisilla on oikeus hoitaa hautausjärjestelyt. Näin ollen kirkkoon kuuluvien voisi olla hyvä kirjata viimeiseksi tahdokseen hautaan siunaaminen.

Kirkolliset toimitukset

- Seurakunnan jäsenellä on oikeus saada kirkolliseen toimitukseen toivomansa oman seurakunnan pappi, jollei pakottava syy sitä estä.
- Pappi on velvollinen seurakuntansa alueella suorittamaan kirkollisen toimituksen myös toisen seurakunnan jäsenelle. Pappi saa pyynnöstä suorittaa kirkollisen toimituksen myös toisessa seurakunnassa.
- Suorittamastaan kirkollisesta toimituksesta papin on viivytyksettä annettava kirjallinen ilmoitus asianomaisen seurakunnan kirkkoherranvirastoon.
- Papin on annettava asianomaisen pyynnöstä todistus suorittamastaan toimituksesta.
- Kirkollisen toimituksen suorittamisesta ei saa ottaa palkkiota. Seurakunnan puolesta toimitusta suorittamaan kutsutulle papille, lehtorille ja kanttorille voi seurakunta kuitenkin suorittaa palkkiota.

Kirkon hallinnollinen jako

Seurakunnat

- Kirkon jäsenet kuuluvat tietyllä alueella toimiviin seurakuntiin. Seurakuntajaon noudattaa kuntajakoa siten, että kukin kunta on kokonaisuudessaan saman seurakunnan tai saman seurakuntayhtymän alueella.
- Kielellisellä perusteella voi samalla alueella olla useampia seurakuntia.
- Kirkkolain mukaan toteuttaakseen kirkon tehtävää seurakunta huolehtii jumalanpalvelusten pitämisestä, kasteen ja ehtoollisen toimittamisesta sekä muista kirkollisista toimituksista, kristillisestä kasvatuksesta ja opetuksesta, sielunhoidosta, diakoniasta ja lähetystyöstä sekä muista kristilliseen sanomaan perustuvista julistus- ja palvelutehtävistä.

Seurakunta ja seurakuntayhtymä

- Seurakunta hoitaa itse asioitaan ja omaisuuttaan.
- Seurakunnat voivat hoitaa asioitaan ja omaisuuttaan myös seurakuntayhtymänä.
- Seurakunnan hallintoelimiä ovat kirkkovaltuusto ja kirkkoneuvosto tai seurakuntayhtymään kuuluvassa seurakunnassa seurakuntaneuvosto sekä mahdollisesti myös johtokunnat ja kappeli- ja piirineuvostot.
- Seurakuntayhtymän hallintoelimiä ovat yhteinen kirkkovaltuusto, ja yhteinen kirkkoneuvosto sekä mahdollisesti johtokunnat.
- Viranhaltijoille voidaan siirtää päätösvaltaa.

Lukumääriä

Suomessa on vuonna 2019:

- 269 seurakuntataloutta ja 384 seurakuntaa
- 32 seurakuntayhtymää, joihin kuului yhteensä 147 seurakuntaa
- itsenäisiä seurakuntia 237
- 9 hiippakuntaa, joissa 58 rovastikuntaa
- 311 kuntaa

Hiippakunnat

- Kirkollista hallintoa varten maa on jaettu hiippakuntiin, joiden perustamisesta ja lakkauttamisesta päättää kirkolliskokous.
- Hiippakunnassa kirkollista hallinto ja toimintaa hoitavat piispa, hiippakuntavaltuusto, tuomiokapituli, johtokunta ja tuomiokapitulin viranhaltijat.
- Hiippakunnat on jaettu rovastikuntiin. Kussakin rovastikunnassa on lääninrovasti, joka on yksi alueen kirkkoherroista.
- Seurakunta kuuluu siihen hiippakuntaan, jonka alueella toimii. Poikkeuksena edelliseen seurakunnat, joiden jäsenten enemmistön kieli on ruotsi, kuuluvat Porvoon hiippakuntaan.
- Hiippakunnalla ei ole juurikaan päätösvaltaa yksittäisen seurakunnan tai seurakuntayhtymän hallinnossa. Poikkeuksena ovat alistusasiat sekä pappien henkilöstöhallinto.
- Piispa on hiippakuntansa seurakuntien ja pappien ylin kaitsija.

Kirkolliskokous

- Kirkolliskokous on kirkon ylin päättävä elin.
- Kirkolliskokous käsittelee asioita, jotka koskevat kirkon oppia ja työtä sekä kirkon lainsäädäntöä, hallintoa ja taloutta.
- Kirkon edustajina kirkolliskokouksessa ovat
 - 1) hiippakuntien piispat tai, jos piispanvirka on avoinna tai piispalla on este, tuomiokapitulin keskuudestaan määräämä jäsen;
 - 2) kenttäpiispa;
 - 3) yhdeksänkymmentäkuusi valittua edustajaa, joista kolmekymmentäkaksi pappia ja kuusikymmentäneljä maallikkoa;
 - 4) saamelaiskäräjien valitsema saamelaisten edustaja; sekä
 - 5) valtioneuvoston määräämä edustaja.

Kirkkohallitus

- Kirkkohallituksen tehtävänä on hoitaa kirkon yhteistä hallintoa, taloutta ja toimintaa sekä valmistella asioita kirkolliskokoukselle ja huolehtia kirkolliskokouksen päätösten täytäntöönpanosta. Sen tarkempi tehtäväluettelo on kirkkolain 22 luvun 2 §:ssä.
- Kirkkohallituksessa hallinnollisia päätöksiä tekevät täysistunto ja virastokollegio.
- Kirkkohallituksen yhteydessä toimii kirkon keskusrahasto, joka on kirkon yhteinen rahasto, joka myös toimii kirkon eläkelaitoksena ja huolehtii sen tehtävistä siten kuin siitä erikseen säädetään.
- Kirkon työmarkkinalaitoksen (KiT) tehtävänä on kirkon sekä seurakuntien ja seurakuntayhtymien puolesta neuvotella ja sopia niiden viranhaltijoiden ja työntekijöiden palvelussuhteen ehdoista virka- ja työehtosopimuksin sekä työsuojelun yhteistoiminnasta.
- KiT neuvottelee kirkon yleisen virka- ja työehtosopimuksen (KirVESTES), jota sovelletaan kaikkiin kirkon työntekijöihin ammattialasta riippumatta.

Piispainkokous

- Piispainkokous käsittelee kirkon uskoa, julistusta ja työtä sekä hiippakuntien hallintoa ja hoitoa koskevia asioita.
- Piispainkokouksen jäseniä ovat hiippakuntien piispat tai, jos piispanvirka on avoinna tai piispalla on este, tuomiokapitulin hänen sijaansa keskuudestaan määräämä pappisjäsen.
- Kenttäpiispalla on piispainkokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus.

Papit ja diakonian viranhaltijat

- Kirkkolain 5 luvun 1 §:n mukaan kirkossa on papiksi vihkimisessä saatava pappisvirka evankeliumin julistamista ja sakramenttien jakamista varten.
- Papin erityisenä tehtävänä on julkisen jumalanpalveluksen toimittaminen ja pyhien sakramenttien jakaminen, muiden kirkollisten toimitusten hoitaminen sekä yksityinen sielunhoito ja rippi.
- Kirkkojärjestyksen 6 luvun 1 §:n mukaan seurakunnassa on oltava kirkkoherran, kanttorin ja diakonian virka.

Vaitioloovelvollisuus - rippisalaisuus

- Lähtökohtana on, että sellainen tieto, minkä salassapidolle on laillinen peruste, kuuluu vaitioloovelvollisuuden piiriin.
- Muussa kuin kirkkolainsäädännössä viranomaisille annettu oikeus saada tieto salassa pidettävästä seikasta saattaa koskea myös kirkon työntekijöillä olevaa vaitioloovelvollisuuden alaista tietoa.
- Papin ja virassa olevan lehtorin vaitioloovelvollisuus poikkeaa esim. diakonian viranhaltijan vaitioloovelvollisuudesta.

Vaitiovelvollisuus - rippisalaisuus

- Kirkkolaissa (KL 5:2, 6:12) säädetään, että yksityisessä ripissä tai muuten sielunhoidossa papille uskottua asiaa ei saa, edes oikeuden todistajana, ilmaista, eikä myöskään sitä henkilöä, joka papille on uskoutunut.
- Jos joku yksityisessä ripissä tai sielunhoidossa ilmaisee yleisen lain mukaan ilmiannettavan rikoksen olevan hankkeissa, papin on kehotettava häntä ilmoittamaan asiasta viranomaisille tai sille, jota vaara uhkaa. Jollei hän suostu siihen, papin on kerrottava hyvissä ajoin ja varovasti asiasta viranomaisille, kuitenkin niin, ettei asianomainen suoraan tai välillisesti tule siitä ilmi.
- Pappi ja virassa oleva lehtori eivät voi antaa tietoa salassa pidettävästä asiasta edes silloin, kun laissa on tiedon saantiin oikeuttava säännös. He eivät myöskään ole oikeutettuja antamaan tietoa, vaikka heillä olisi suostumus henkilöltä, jonka suojaksi salassapito on säädetty.

Vaitiovelvollisuus - rippisalaisuus

- Kirkkolain 25 luvun 8:1 §:ssä säädetään, että salassa on pidettävä asiakirja, joka koskee yksityiseen henkilöön kohdistuvaa sielunhoitoa tai diakoniatyötä.
- Lainkohta merkitsee sitä, että kaikki sielunhoito ja diakoniatyö on vaitiovelvollisuuden alaista. Työntekijät ovat siis vaitiovelvollisia kaikista asiakkaisiinsa liittyvistä edellä mainituista asioista. Usein jo tieto asiakkuudesta diakoniatyössä kuuluu arkaluontoisten tietojen piiriin ja on näin ollen salassa pidettävä.
- Kuitenkin, jos toisella viranomaisella on lain nojalla oikeus saada tällaisia tietoja.
- Muu työntekijä kuin pappi tai virassa oleva lehtori voi asiakkaan siihen suostuessa ilmaista sielunhoidossa esille tulleen asian esimerkiksi työtoverille, mikäli tämä on asiakkaan tilanteen kannalta tarpeellista.

Määräaikainen virkasuhde KL 6 luku 9 §

- Viranhaltija otetaan virkasuhteeseen toistaiseksi tai määräajaksi.
- Viranhaltija voidaan ottaa määräajaksi vain, jos:
 - 1) viranhaltija sitä itse pyytää;
 - 2) määräajaksi ottamisesta säädetään erikseen; tai
 - 3) tehtävän luonne, sijaisuus, avoinna olevaan virkasuhteeseen kuuluvien tehtävien hoidon järjestäminen tai muu näihin rinnastettava työnantajan toimintaan liittyvä seikka sitä vaatii.
- Viranhaltijalla, joka on ilman edellä mainittua perustetta otettu määräajaksi tai joka on ilman perusteltua syytä toistuvasti otettu peräkkäin määräajaksi, on oikeus saada virkasuhteen päättyessä vähintään kuuden ja enintään 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus. Korvausvaatimus voidaan esittää kuuden kuukauden kuluessa virkasuhteen päättymisestä.

Terveystietojen antaminen KL 6 luku 9 §

- Viranhaltija on velvollinen antamaan työnantajan pyynnöstä asianomaisen tehtävän hoitamisen edellytysten selvittämiseksi tarpeelliset tiedot työ- ja toimintakyvystään.
- Viranhaltija on myös velvollinen työnantajan määräyksestä osallistumaan terveydentilansa toteamiseksi suoritettaviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin, jos se on välttämätöntä tehtävän hoitamisen edellytysten selvittämiseksi.
- Viranhaltijalle on ennen määräyksen antamista varattava tilaisuus tulla kuulluksi.
- Työnantajan määräämistä tarkastuksista ja tutkimuksista aiheutuvista välttämättömistä kustannuksista vastaa työnantaja.

Työyhteisön ja työilmapiirin kehittäminen KL 6 21 §

- Viranhaltijan hoidettavana olevaa tehtävää tai työmenetelmiä muutettaessa taikka kehitettäessä työnantajan on pyrittävä huolehtimaan siitä, että viranhaltija voi suoriutua tehtävänsä hoidosta.
- Työnantajan on myös pyrittävä edistämään viranhaltijan mahdollisuuksia kehittyä kykyjensä mukaan urallaan.
- Työnantajan on pyrittävä edistämään hyvää ja luottamuksellista ilmapiiriä työyhteisössä.

Työturvallisuus KL 6 22 ja 32 §

- Työnantajan on huolehdittava työturvallisuudesta viranhaltijan suojelemiseksi tapaturmilta ja terveydellisiltä vaaroilta siten kuin työturvallisuuslaissa ja sen nojalla säädetään.
- Jos raskaana olevan viranhaltijan työtehtävät tai työolot vaarantavat hänen tai sikiön terveyden eikä työssä tai työoloissa olevaa vaaratekijää voida poistaa, viranhaltija on pyrittävä raskauden ajaksi siirtämään muihin, hänen työkykynsä ja ammattitaitonsa huomioon ottaen sopiviin tehtäviin.
- Viranhaltijan on huolehdittava työturvallisuudesta siten kuin työturvallisuuslaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä työntekijän velvollisuudeksi säädetään.

Viranhaltijan yleiset velvollisuudet

KL 6 26 §

- Viranhaltijan on suoritettava virkasuhteeseen kuuluvat tehtävät asianmukaisesti ja viivytyksettä noudattaen asianomaisia säännöksiä ja määräyksiä sekä työnantajan työnjohto- ja valvontamääräyksiä.
- Viranhaltijan on toimittava tehtävässään tasapuolisesti ja käyttäydyttävä asemansa ja tehtävänsä edellyttämällä tavalla.
- Viranhaltijalle, joka on rikkonut tai laiminlyönyt virkasuhteeseen kuuluvia velvoitteita, voidaan antaa varoitus.
- Viranhaltija ei saa vaatia, ottaa vastaan tai hyväksyä sellaista taloudellista tai muuta etua, josta säädetään rikoslain (39/1889) 40 luvussa (luottamusta vaarantava etu)

Välttämättömät ja kiireelliset virkatehtävät KL 6 27 §

- Viranhaltijan, johon ei sovelleta työaikalakia, on vapaa-aikanaan hoidettava välttämättömät ja kiireelliset virkatehtävät, jollei niiden hoitoa ole voitu muulla tavalla järjestää.
- Viranhaltija on velvollinen toimimaan oman virkansa ohella muun viranhaltijan sijaisena tämän vuosiloman ja vapaapäivän aikana.

Sivutoimi KL 6 30 §

- Sivutoimella tarkoitetaan virkasuhdetta, palkattua työtä ja pysyväisluonteista tehtävää, josta viranhaltijalla on oikeus kieltäytyä, sekä ammatin, elinkeinon ja liikkeen harjoittamista.
- Viranhaltija ei saa ottaa vastaan eikä pitää sellaista sivutointa, joka edellyttää työajan käyttämistä sivutoimeen kuuluvien tehtävien hoitamiseen, ellei työnantaja hakemuksesta myönnä siihen lupaa. Sivutoimilupa vaaditaan myös päätoimiselta viranhaltijalta, jolla ei ole kiinteää työaika.
- Sivutoimilupa voidaan myöntää määräajaksi tai muutoin rajoitettuna.

Sivutoimi ja kilpaileva toiminta

- Harkittaessa sivutoimiluvan myöntämistä on otettava huomioon:
 - Viranhaltija ei saa sivutoimen vuoksi tulla esteelliseksi tehtävässään.
 - Sivutoimi ei saa vaarantaa luottamusta tasapuolisuuteen tehtävän hoidossa tai muutenkaan haitata tehtävän asianmukaista hoitamista.
 - Sivutoimena ei saa harjoittaa sellaista toimintaa, joka kilpailevana toimintana ilmeisesti vahingoittaa työnantajaa. Viranhaltija ei saa virkasuhteen kestäessä ryhtyä myöskään kilpailevan toiminnan valmistelemiseksi sellaisiin toimenpiteisiin, joita ei voida pitää hyväksyttävänä.
- Vapaa-aikana hoidetusta sivutoimesta on tehtävä ilmoitus työnantajalle. Työnantaja voi varattuaan viranhaltijalle tilaisuuden tulla kuulluksi kieltää tällaisen sivutoimen vastaanottamisen ja pitämisen edellä mainituilla perusteilla.
- Työnantaja voi peruuttaa sivutoimiluvan edellä mainituilla perusteilla. Viranhaltijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen peruuttamista.

Virantoimitusvelvollisuuden muuttaminen KL 6 37 §

- Toistaiseksi voimassa olevassa virkasuhteessa olevan, viranhaltijan virantoimitusvelvollisuutta voidaan muuttaa, jos toiminnan uudelleen järjestely tai muu perusteltu syy sitä edellyttää.
- Päätöksen tekee se taho, joka on ottanut virkaan.
- Viranhaltijaa on kuultava ennen päätöksen tekemistä.
- Seurakunnan kappalaisen ja seurakuntapastorin viran haltijan virantoimitusvelvollisuuden muuttamisesta päättää kirkkoherra.

Virantoimitusvelvollisuuden muuttaminen KL 6 37 §

- Viranhaltija voidaan siirtää saman työnantajan toiseen virkasuhteeseen, jonka kelpoisuusvaatimukset hän täyttää ja jota voidaan pitää hänelle sopivana, jos perusteena on toiminnan tai tehtävien uudelleenjärjestelyyn liittyvä perusteltu syy ja hänen varsinainen palkkansa ei alene tai hän on antanut siirtoon suostumuksensa taikka siirtoon on muu hyväksyttävä syy ja viranhaltija on antanut siirtoon suostumuksensa.
- Viranhaltija voidaan perustellusta syystä siirtää enintään vuoden määräajaksi saman työnantajan toiseen virkasuhteeseen, jonka kelpoisuusvaatimukset hän täyttää ja jota voidaan pitää hänelle sopivana, edellyttäen, ettei viranhaltijan varsinainen palkka alene. Viranhaltijalle annettu määräys voidaan milloin tahansa peruuttaa ja asianomainen on velvollinen siirtymään välittömästi takaisin entiseen virkasuhteeseen siihen kuuluvin palkkaeduin. Peruutus tulee voimaan heti.
- Viranhaltijalle on ennen siirtämistä tai peruuttamista varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

Virkavapaa KL 6 40-43 §

- Viranhaltijalle voidaan hakemuksesta myöntää määräajaksi vapautus virkatehtävien hoitamisesta joko kokonaan tai osittain.
- Virkavapaata on haettava kirjallisesti. Käytännössä suullinen hakemus käy, kun viranhaltijapäätökseen kirjataan perusteeksi viranhaltijan hakemus.
- Virkavapaan myöntäminen ja sen pituus ovat työnantajan harkinnassa, jollei laissa säädetä tai virkaehtosopimuksessa määrätä toisin.
- Jos virkavapaata ei voida myöntää hakemuksen mukaisesti, hakemus on hylättävä, jollei viranhaltija (kirjallisesti) suostu sen myöntämiseen muulla tavalla.
- Jos viranhaltija on ollut poissa virantoimituksesta eikä hänelle ole myönnetty virkavapaata, poissaolo merkitään jälkikäteen virkavapaaksi, mikäli työnantaja toteaa poissaolon johtuneen ylivoimaisesta esteestä tai muusta pätevästä syystä.

Virkavapaa KL 6 40-43 §

- Virkavapaan keskeyttäminen tai peruuttaminen viranhaltijan pyynnöstä on työnantajan harkinnassa, jollei laissa säädetä tai virkaehtosopimuksessa määrätä toisin.
- Virkavapaa keskeytyy siksi ajaksi, kun virkavapaana oleva viranhaltija suostumuksensa perusteella perustellusta syystä määrätään suorittamaan joitakin virkatehtäviä.
- Jos virkavapaata käytetään muuhun tarkoitukseen kuin mihin se on myönnetty, virkavapaa voidaan keskeyttää tai peruuttaa. Ennen päätöksen tekemistä viranhaltijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi.
- Viranhaltijalla on oikeus saada virkavapaata perhevapaiden vuoksi siten kuin työsopimuslaissa säädetään.

Virantoimituksesta pidättäminen

KL 6 63-66 §

- Jos viranhaltijan voidaan todennäköisin perustein epäillä syyllistyneen virantoimituksessa virkarikokseen tai muuten menetelleen siinä velvollisuuksiensa vastaisesti, hänet voidaan pidättää tutkimuksen tai oikeudenkäynnin ajaksi virantoimituksesta ja pappi myös pappisviran toimittamisesta.
- Jos viranhaltijan voidaan todennäköisin perustein epäillä syyllistyneen rikokseen virantoimituksen ulkopuolella, hänet voidaan pidättää tutkimuksen tai oikeudenkäynnin ajaksi virantoimituksesta, jos asiassa ilmenneillä seikoilla voi olla vaikutusta viranhaltijan edellytyksiin hoitaa tehtäväänsä.
- Edellä mainitun lisäksi viranhaltija voidaan pidättää virantoimituksesta siksi ajaksi, kun hän ei voi itsestään johtuvasta syystä suorittaa asianmukaisesti virkatehtäviään.

Virantoimituksesta pidättäminen

KL 6 63-66 §

- Virantoimituksesta voidaan pidättää väliaikaisesti enintään neljän viikon ajaksi, kunnes pidättämisestä on tehty varsinainen päätös. Kirkkolaissa säädetään virantoimituksesta pidättämisen päätösvallasta.
- Ennen kuin virantoimituksesta pidättämisestä päätetään, viranhaltijalle on varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi.
- Virantoimituksesta ja pappisviran toimittamisesta pidättämistä koskeva päätös voidaan panna täytäntöön heti.
- Olosuhteiden muututtua asiasta on tehtävä uusi päätös. Virantoimituksesta pidättämisen jatkaminen tulee ottaa viipymättä käsiteltäväksi viranhaltijan sitä vaatiessa.

Virkasuhteen päättymisen ilman irtisanomista KL 6 48 §

- Virkasuhde päättyy ilman irtisanomista ja irtisanomisaikaa:
 - kun määräaika, joksi viranhaltija on otettu, on kulunut loppuun;
 - kun määrätehtävää varten otetun viranhaltijan tehtävä on suoritettu;
 - sijaiseksi otetun määräaikaisen viranhaltijan määräajasta riippumatta, kun toistaiseksi otettu viranhaltija palaa virantoimitukseen, jos toistaiseksi otetulla viranhaltijalla on lakiin tai virkaehtosopimuksen määräykseen perustuva ehdoton oikeus palata virantoimitukseen;
 - kun viranhaltijalle on virkasuhteen perusteella myönnetty täysi työkyvyttömyyseläke toistaiseksi;
 - viranhaltijan 16 §:n 3 momentissa tai 33 §:n 2 momentissa tarkoitetun valinnan raukeamista koskevan päätöksen tiedoksisaantipäivää seuraavasta päivästä lukien;
 - sen kalenterikuukauden päättyessä, jonka aikana viranhaltija täyttää 68 vuotta, jollei viranhaltijan kanssa sovita virkasuhteen määräaikaisesta jatkamisesta.
 - kun viranhaltija eroaa kirkosta. Irtisanomiseen oikeutetun viranomaisen on tällöin päätöksellään viipymättä todettava virkasuhteen lakkaaminen.
 - kun papille myönnetään ero tai määrätään menettämään pappisvir kansa

Viranhaltijasta johtuvat irtisanomisperusteet KL 6 50-51 §

- Työnantaja ei saa irtisanoa virkasuhdetta viranhaltijasta johtuvasta syystä ilman asiallista ja painavaa syytä. Tällaisena syytä irtisanomiselle voidaan pitää virkasuhteeseen liittyvien velvoitteiden vakavaa rikkomista sekä sellaisten viranhaltijan henkilöön liittyvien työntekoa edellytysten olennaista muuttumista, joiden vuoksi viranhaltija ei enää kykene selviytymään tehtävistään. Syyn asiallisuutta ja painavuutta arvioitaessa on otettava huomioon työnantajan ja viranhaltijan olosuhteet kokonaisuudessaan.
- Edellä 1 momentissa tarkoitettu syy ei ole ainakaan:
 - 1) viranhaltijan sairaus, vamma tai tapaturma, ellei viranhaltijan työkyky ole näiden vuoksi vähentynyt olennaisesti ja niin pitkäaikaisesti, että työnantajalta ei voida kohtuudella edellyttää virkasuhteen jatkamista;
 - 2) osallistuminen viranhaltijayhdistyksen päätöksen perusteella yhdistyksen toimeenpanemaan työtaistelutoimenpiteeseen;
 - 3) viranhaltijan poliittinen, uskonnollinen tai muu mielipide tai osallistuminen yhteiskunnalliseen tai yhdistystoimintaan;
 - 4) turvautuminen viranhaltijan käytettävissä oleviin oikeusturvakeinoihin.

Viranhaltijasta johtuvat irtisanomisperusteet KL 6 50-51 §

- Viranhaltijaa, joka on laiminlyönyt virkasuhteesta johtuvien velvolluuksiensa täyttämisen tai rikkonut niitä, ei kuitenkaan saa irtisanoa ennen kuin hänelle on varoituksella annettu mahdollisuus korjata menettelynsä.
- Työnantajan on ennen irtisanomista selvitettävä, olisiko irtisanominen vältettävissä sijoittamalla viranhaltija muuhun virkasuhteeseen.
- Jos irtisanomisen perusteena on niin vakava virkasuhteeseen liittyvä rikkomus, että työnantajalta ei voida kohtuudella edellyttää virkasuhteen jatkamista, edellä sanottua ei sovelleta.
- Irtisanominen on tehtävä kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun irtisanomisen peruste on tullut irtisanomisesta päättävän viranomaisen tietoon.

Taloudelliset ja tuotannolliset irtisanomisperusteet KL 6 52 §

- Virkasuhde voidaan irtisanoa, kun viranhaltijan tehtävät ovat vähentyneet olennaisesti ja pysyvästi taloudellisista syistä, työnantajan tai asianomaisen yksikön tehtävien uudelleen järjestelyn vuoksi taikka muista niihin verrattavista syistä. Irtisanominen edellyttää lisäksi, ettei viranhaltijaa voida ammattitaitoonsa ja kykynsä nähden kohtuudella sijoittaa toiseen virkasuhteeseen tai ottaa sellaiseen työsuhteeseen, jonka tehtävät eivät olennaisesti poikkea viranhaltijan tehtävistä, tai kouluttaa uusiin tehtäviin.
- Edellä 1 momentissa tarkoitettua perustetta irtisanomiseen ei katsota olevan ainakaan silloin, kun:
 - 1) irtisanomista on edeltänyt tai seurannut uuden henkilön ottaminen samankaltaisiin tehtäviin eikä työnantajan toimintaedellytyksissä ole vastaavana aikana tapahtunut muutoksia;
 - 2) irtisanomisen syyksi ilmoitetut tehtävien uudelleenjärjestelyt eivät tosiasiallisesti vähennä työnantajalla tarjolla olevia tehtäviä tai muuta tehtävien laatua.

Virkasuhteen purkaminen

KL 6 56-57 §

- Työnantaja saa purkaa viranhaltijan virkasuhteen noudatettavasta irtisanomisajasta tai määräajan pituudesta riippumatta päättyväksi heti. Virkasuhde voidaan purkaa vain erittäin painavasta syystä. Tällaisena syynä voidaan pitää laista tai määräyksistä johtuvien, virkasuhteeseen olennaisesti vaikuttavien velvoitteiden niin vakavaa rikkomista tai laiminlyöntiä, että työnantajalta ei voida kohtuudella edellyttää virkasuhteen jatkamista edes irtisanomisajan pituista aikaa.
- Purkamisoikeus raukeaa, jollei syy ole jo aikaisemmin menettänyt merkitystään, 14 päivän kuluttua siitä, kun työnantaja on saanut tiedon purkamisen aiheesta tai, jos syy on jatkuva, siitä kun työnantaja on saanut tiedon sen lakkaamisesta. Jos purkaminen estyy pätevästä syystä, virkasuhde saadaan purkaa 14 päivän kuluessa esteen lakkaamisesta.

Virkasuhteen päättämismenettely

KL 6 58 §

- Ennen kuin työnantaja irtisanoo tai purkaa tai päättää virkasuhteen raukeamisesta, viranhaltijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi virkasuhteen päättämisen syistä. Viranhaltijalla on oikeus häntä kuultaessa käyttää avustajaa. Oikeudesta käyttää avustajaa on ilmoitettava viranhaltijalle.
- Työnantajan päätös irtisanomisesta, purkamisesta tai raukeamisesta on perusteluineen merkittävä pöytäkirjaan.
- Päätös virkasuhteen irtisanomisesta, purkamisesta tai raukeamisesta on annettava viranhaltijalle todisteellisesti tiedoksi siten kuin hallintolaissa säädetään.
- Viranhaltijan irtisanoo ja hänen virkasuhteensa purkaa:
 - seurakunnassa kirkkoneuvosto, seurakuntaneuvosto tai ohjesäännössä määrätty muu viranomainen;
 - seurakuntayhtymässä yhteinen kirkkoneuvosto tai ohjesäännössä määrätty muu viranomainen;
 - tuomiokapitulissa tuomiokapituli;
 - kirkkohallituksessa kirkkohallitus, jollei toisin säädetä.

Virkasuhteen päättämismenettely

KL 6 58 §

- Seurakunnan tai seurakuntayhtymän papin viran haltijan irtisanoo viranhaltijasta johtuvalla perusteella tai taloudellisilla ja tuotannollisilla perusteilla tai hänen palvelussuhteensa purkaa tuomiokapituli. Jos tuomiokapituli irtisanoo papin tai lehtorin tai purkaa hänen palvelussuhteensa, sen on ennen päätöksen tekemistä varattava seurakunnalle tai seurakuntayhtymälle mahdollisuus antaa asiasta lausunto.
- Seurakunnan kirkkoneuvostolla, seurakuntaneuvostolla tai seurakuntayhtymän yhteisellä kirkkoneuvostolla on oikeus tehdä tuomiokapitulille esitys papin tai lehtorin virkasuhteen irtisanomisesta tai virkasuhteen purkamisesta. Tuomiokapitulin on käsiteltävä asia kiireellisenä.
- Kirkkoherran sekä seurakunnan ainoan kanttorin tai diakonian viranhaltijan virkasuhdetta ei voida irtisanoa taloudellisella ja tuotannollisella perusteella.

Virkasuhteen jatkuminen KL 6 60 §

- Viranhaltijan virkasuhde jatkuu katkeamattomana, jos virkasuhteen irtisanominen tai purkaminen on lainvoimaisen päätöksen mukaan tapahtunut ilman laissa säädettyä irtisanomis- tai purkamisperustetta. Viranhaltijan virkasuhde jatkuu katkeamattomana myös silloin, jos päätös virkasuhteen raukeamisesta on tehty ilman laissa säädettyä perustetta.
- Mikäli tuomioistuin katsoo työnantajalla olleen irtisanomisperusteen, virkasuhteen katsotaan jatkuvan viranhaltijaan noudatettavan irtisanomisajan päättymiseen saakka ja viranhaltijalla on oikeus saada irtisanomisajan palkkansa.

Työtodistus KL 6 73 §

- Viranhaltijalla on virkasuhteen päättyessä oikeus pyynnöstä saada työnantajalta kirjallinen todistus virkasuhteen kestoajasta ja tehtävien laadusta. Viranhaltijan nimenomaisesta pyynnöstä todistuksessa on lisäksi mainittava virkasuhteen päättymisen syy sekä arvio viranhaltijan työtaidosta, ahkeruudesta ja käytöksestä. Työtodistuksesta ei saa ilmetä muuta kuin, mitä sen sanamuodosta käy ilmi.
- Työnantajalla on velvollisuus antaa viranhaltijalle työtodistus, jos sitä pyydetään kymmenen vuoden kuluessa virkasuhteen päättymisestä. Todistusta viranhaltijan työtaidosta, ahkeruudesta ja käytöksestä on kuitenkin pyydettävä viiden vuoden kuluessa virkasuhteen päättymisestä.
- Jos virkasuhteen päättymisestä on kulunut yli kymmenen vuotta, työtodistus on annettava vain, jos siitä ei aiheudu työnantajalle kohtuutonta hankaluutta. Samoin edellytyksin työnantajan on annettava kadonneen tai turmeltuneen työtodistuksen tilalle uusi todistus.
- Kirkkoherralle työtodistuksen antaa tuomiokapituli. Kirkkoherra antaa työtodistuksen kappalaiselle ja seurakuntapastorille